

ØKONOMISTYRELSEN

Vejledning til ledelsesberetning om udgiftsopfølgning 1

April 2024

Indhold

0. Indledning	3
0.1 Baggrund	3
0.2 Vejledningens anvendelsesområde	3
0.3 Målgruppe	3
0.4 Opbygning af vejledningen	4
0.5 Systemunderstøttelse og datagrundlag	4
0.6 Definition af væsentlige begreber i ledelsesberetningen	4
1. Kommenteret skabelon om ledelsesberetning om udgiftsopfølgning 1	5
1.1 Samlet bevillings- og udgiftsopfølgning	5
1.2 Væsentlighedskriterier for afvigelsesforklaringer ved UO1	8
1.3 Finansieringsforlag til forventet merforbrug under delloft for driftsudgifter	9
2. Bilag 1: Kontroller	10
3. Bilag 2: Oversigt over hovedkonti	12

0. Indledning

Dette kapitel beskriver vejledningens anvendelsesområde og målgruppe.

0.1 Baggrund

Budgetlovens bestemmelser om udgiftslofter og udgiftskontrol stiller skærpede krav til udgiftsopfølgningen i staten, som udmøntes nærmere i *Cirkulære om budgettering og budget- og regnskabsopfølgning (nr. 9160 af 14. december 2021)*, samt den tilhørende *Vejledning om budgettering og budget- og regnskabsopfølgning (2022)*.

Udgiftsopfølgningen skal først og fremmest bidrage til at sikre, at de statslige udgiftslofter overholdes, og at potentielle overskridelser identificeres og håndteres tidligt. Samtidig skal udgiftsopfølgningen hjælpe til, at et evt. råderum konstateres, så forbrugsmulighederne anvendes mest optimalt.

Udgiftsopfølgningen består konkret opdaterede prognose-, regnskabs- og bevilningstal, samt afvigelsesforklaringer, der fremstilles i en udgiftsopfølgningsrapport i Statens BI rapportserveren, samt en ledelsesberetning, der beskriver prognose- og udgiftsudvikling på ministerområdet. Med nærværende vejledning fastsættes kravene til ministeriernes ledelsesberetning. Ledelsesberetningen sætter fokus på redegørelser af de loftsbelagte udgifter, men indbefatter en samlet opfølgning på samtlige statslige udgifter, herunder de ikke-loftsstyrede udgifter som fx anlægsudgifter og ledighedsrelaterede udgifter.

0.2 Vejledningens anvendelsesområde

Vejledningen vedrører ledelsesberetningen, der skal udarbejdes i forbindelse med den 1. forudgående udgiftskontrol. Retningslinjer for udarbejdelse af ledelsesberetningen i forbindelse med udgiftsopfølgning 2, 3 og 4, samt grundbudgettet er beskrevet i særskilte vejledninger.

0.3 Målgruppe

Denne vejledning er målrettet medarbejdere i departementer, som er ansvarlige for at udarbejde ledelsesberetning til de kvartalsvise udgiftsopfølgninger.

Der stilles krav om at udarbejde én fælles ledelsesberetning for ministerområdet ved udgiftsopfølgning 1. Inden for det enkelte ministerområde kan der fastlægges interne retningslinjer for udarbejdelse af ledelsesberetninger om udgiftsopfølgning 1 for de underliggende institutioner. I dette tilfælde kan vejledningen anvendes af de medarbejdere i institutionen, som er ansvarlige for udgiftsopfølgning.

0.4 Opbygning af vejledningen

Vejledningens kapitel 1 er en kommenteret skabelon for den ledelsesberetning, som ministerierne afleverer til Finansministeriet. Kapitel **Fejl! Henvissningskilde ikke fundet.** består af tilhørende bilag til ledelsesberetningen.

0.5 Systemunderstøttelse og datagrundlag

Datagrundlag for tabeller i ledelsesberetningen og udgiftsopfølgingsrapporten i Statens BI er prognoser udarbejdet i Statens Budgetsystem (SBS), med undtagelse af tabel 1.3 i ledelsesberetningen, som udfyldes manuelt. Processen for at trække tabeller i SBS er beskrevet i *Vejledning til udgiftsopfølgning i SBS for koncern (2022)* på Økonomistyrelsens hjemmeside.

I henhold til *Cirkulære om budgettering og budget- og regnskabsopfølgning* er fristen for udarbejdelse prognoser for hovedkonti, der er omfattet af cirkulæret, typisk senest d. 24. i måneden, hvor udgiftsopfølgningen afleveres til Finansministeriet. Det er derfor vigtigt, at det tilgængelige datagrundlag i SBS er korrekt, og at der er overensstemmelse mellem tal i SBS og ledelsesberetningen. Data i SBS låses centralt ved fristen for udgiftsopfølgningen, hvorefter der ikke kan foretages ændringer.

Vejledningen beskriver ikke systemunderstøttelsen af eksempelvis udarbejdelse af prognoser i SBS eller rapportering i Statens BI. Dette behandles i særskilte vejledninger, som kan tilgås på Økonomistyrelsens hjemmeside.

0.6 Definition af væsentlige begreber i ledelsesberetningen

Definitionen på vejledningens væsentligste begreber vedrørende ministeriernes bevillingsmæssige ramme og prognoser fremgår af Boks 0.1 nedenfor.

Boks 0.1

Definitioner af væsentlige begreber i udgiftsopfølgningen

Begreb	Definition
Finanslovsbevilling	Oprindelig finanslovsbevilling uden indbudgetteret nettoforbrug af videreførsler og uden tillægsbevillinger.
Indbudgetteret nettoforbrug af videreførsler	Nettoforbrug af videreførsler, som er indbudgetteret på finansloven på hovedkonti med videreførselsadgang
Tillægsbevillinger (TB)	Til- og fraførsler af bevillinger, som tiltrædes i løbet af året og optages på tillægsbevillingsloven. TB vedrører ikke hjemlede mer- eller mindreudgifter, som optages direkte på regnskabet.
Finansårets bevilling i alt	Finanslovsbevillingen plus indbudgetteret nettoforbrug af videreførsler plus eventuelle TB, som tiltrædes i løbet af finansåret. Disse udgør tilsammen ministeriernes bevillingsmæssige ramme.
Prognose for året	Ministeriets prognose for hele årets forbrug ved den aktuelle udgiftsopfølgning, dvs. regnskab for afsluttede kvartaler og prognose for årets resterende måneder.
Dispensation til nettoforbrug af opsparing	Tilladelse til samlet set at overskride finansårets bevilling i alt for bevillinger med videreførselsadgang under delloft for driftsudgifter.

1. Kommenteret skabelon om ledelsesberetning om udgiftsopfølgning 1

Kapitlet er en kommenteret skabelon til ledelsesberetning om udgiftsopfølgning 1. Det giver et samlet overblik retningslinjer for beskrivelse af bevillings- og udgiftsudvikling på ministerområdet.

1.1 Samlet bevillings- og udgiftsopfølgning

Tabel 1.1 giver et samlet overblik over udgiftsudviklingen for ministerområdet som helhed.

Efter aftale med Finansministeriet kan Tabel 1.1 suppleres med yderligere oplysninger, såfremt dette vurderes relevant for den interne rapportering på ministerområdet.

Tabel 1.1
Samlet bevillings- og udgiftsudvikling (trækkes fra SBS)

	[-] Finansårets bevillinger i alt	Finanslov	Indbudgettet nettoforbrug af videreførsler	Tillægsbevillinger	Seneste godk. udg. opfølgning	Seneste prognose - Finansårets bevillinger i alt
Dellofter						
I alt						
Dellofter for driftsudgifter						
Dellofter for indkomstoverførsler						
Uden for loft						
- heraf anlægsramme						
- heraf øvrige udgifter						

Anm.: Den nyeste prognose for året ved 1. udgiftsopfølgning er inklusiv en evt. budgetkorrektion.

Anm.: Dispensationer til nettoforbrug af videreførsler skal ikke indarbejdes i Tabel 1.1, idet prognosen skal sammenholdes med finansårets bevilling i alt, som er ekskl. eventuelle dispensationer. I stedet redegøres for evt. dispensationer (dvs. tilladelser til at overskride finansårets bevilling i alt) i boksen nedenfor samt i Tabel 15 i udgiftsopfølgingsrapporten i Statens BI.

Anm.: Et positivt differentietal indikerer, at prognosen for hele året indeholder et merforbrug i forhold til finansårets bevilling i alt, mens et negativt tal indikerer et mindreforbrug.

Tabel 1.2 giver et samlet overblik over delloft for drift fordelt på bevillingskategorier. Formålet med tabellen er, at give et overblik over de bevillinger der har videreførselsadgang, da der ikke må prognosticeres med nettoforbrug af opsparing

samlet set for ministerområdet.

Der kan i forbindelse med udgiftsopfølgningerne fremsendes anmodning til Finansministeriet om dispensation til nettoforbrug af opsparing på ministerområdet.

Tabel 1.2

Bevillings- og udgiftsopfølgning pr. bevillingskategori under delloft for driftsudgifter (trækkes fra SBS)

	[-] Finansårets bevillinger i alt	Seneste godk. udg. opfølgning	Seneste prognose - Finansårets bevillinger i alt
Bevillingskategori			
Bevillinger med videreførselsadgang			
Variable bevillinger			
Øvrige bevillinger			
I alt			

Anm.: Der må ikke prognosticeres med nettoforbrug af opsparing for bevillinger med videreførselsadgang under delloft for driftsudgifter for ministerområdet som helhed, med mindre dette er aftalt med Finansministeriet. Det betyder, at differencen mellem prognosen for året og finansårets bevilling i alt for bevillinger med videreførselsadgang skal være nul eller negativ i tabel 1.2, med mindre andet er aftalt med Finansministeriet.

I Boks 1.1 redegøres kortfattet for de væsentligste forhold vedrørende den forventede udgiftsudvikling på ministerområdet. Der kan f.eks. redegøres for de 5 største bruttobevægelser på hovedkontoniveau under hvert delloft

Boksen er overordnet inddelt i afsnit for hhv. delloft for driftsudgifter, delloft for indkomstoverførsler samt uden for loft fordelt på anlægsbudgettet, og øvrige udgifter uden for loft. Her skal der redegøres for den forventede udgiftsudvikling samlet set for koncernen.

Der skal kun udfyldes de afsnit i boksen, som er relevante for ministerområdet. Hvis ministerområdet eksempelvis ikke har bevillinger under delloft for indkomstoverførsler, kan dette afsnit slettes fra boksen.

I skabelonen for ledelsesberetning om udgiftsopfølgning 1 fremgår teksteksempler på udfyldelse af boksen. Disse er alene til inspiration og kan slettes i udarbejdelse af udgiftsopfølgningen.

Boks 1.1**Samlet bevillings- og udgiftsudvikling (udfyldes manuelt)****1. Loftsoverholdelse**1.1 Difference mellem finansårets bevilling i alt og nyeste prognose for året

1.1.1. Deloft for driftsudgifter

I dette afsnit redegøres for de væsentligste årsager til en evt. difference mellem finansårets bevilling i alt og nyeste prognose for året samlet set under deloft for driftsudgifter. Redegørelsen tager udgangspunkt i Tabel 1.1, og evt. Tabel 1.2 hvis relevant, samt tabeller og grafer vedrørende deloft for driftsudgifter i udgiftsopfølgingsrapporten i Statens BI.

Et forventet merforbrug på deloft for driftsudgifter betyder, at ministerområdets endelige regnskabstal for finansåret forventes at overstige finansårets bevillinger. Såfremt dette er tilfældet, skal den pågældende minister træffe beslutning om at gennemføre foranstaltninger med henblik på at imødegå den forventede overskridelse af finansårets bevillinger, jf. Budgetvejledningens pkt. 1.2.3.

Der redegøres for disse foranstaltninger i Tabel 1.3 nedenfor, hvor der angives konkrete finansieringsforlag ved et forventet merforbrug under deloft for driftsudgifter. Dette kan eksempelvis være en forventet indskrænkning af aktiviteten, der udløser uforudsete merudgifter, en forventet tillægsbevilling eller en igangværende anmodning om dispensation til nettoforbrug af opsparing.

1.1.2. Deloft for indkomstoverførelser

I dette afsnit redegøres for de væsentligste årsager til en evt. difference mellem finansårets bevilling i alt og nyeste prognose for året samlet set under deloft for indkomstoverførelser. Der følges alene op på de statslige udgifter under deloft for indkomstoverførelser. Redegørelsen tager udgangspunkt i Tabel 1.1 ovenfor, samt tabeller og grafer vedrørende deloft for indkomstoverførelser i udgiftsopfølgingsrapporten i Statens BI..

1.2 Evt. anmodninger om dispensation af opsparing og/eller tidligere imødekomne anmodninger om dispensation

I dette afsnit redegøres for eventuelle igangværende eller tildelte anmodninger om dispensation til positivt nettoforbrug af opsparing. Dette er relevant, hvis der samlet set på ministerområdet forventes et merforbrug på bevillinger med videreførselsadgang under deloft for driftsudgifter, jf. Budgetvejledningens pkt. 2.2.12. Redegørelsen består af en status for anmodningen samt beskrivelse af de forhold, som udløser behov for positivt nettoforbrug af opsparing.

Ministerområdet angiver i beløb og forklaring på igangværende dispensationsanmodninger i SBS, hvilket fremgår af *Tabel 15: Dispensationsanmodninger vedrørende forbrug af videreførsler* i udgiftsopfølgingsrapporten i Statens BI. *Tabel 16: Opfølgning på forbrug af videreførsler* i udgiftsopfølgingsrapporten viser evt. dispenseret nettoforbrug af videreførsler for året, der ligeledes angives i SBS.

Redegørelsen i dette afsnit udgør ikke en selvstændig dispensationsanmodning, og ændrer ikke på den eksisterende praksis for håndtering af dispensationsanmodninger i relation til Finansministeriet.

1.3 Uden for loft1.3.1. Anlægsbudget (Kun relevant for ministerområder med en anlægsramme)

I dette afsnit redegøres for de væsentligste årsager til en evt. difference mellem finansårets bevilling i alt og nyeste prognose for året samlet set på anlægsbudgettet. Redegørelsen tager udgangspunkt i Tabel 1.1 ovenfor, samt tabel 7 og 9, samt figur 5 og 6 vedrørende anlægsbudgettet i udgiftsopfølgingsrapporten i Statens BI.

1.3.2. Øvrige udgifter (kun relevant for ministerområder med øvrige udgifter uden for loft)

I dette afsnit redegøres for de væsentligste årsager til en evt. difference mellem finansårets bevilling i alt og nyeste prognose for året samlet set for øvrige udgifter uden for loft. Redegørelsen tager udgangspunkt i Tabel 1.1 ovenfor,

samt *Tabel 11: Bevillings- og udgiftsopfølgning pr. hovedkonto under øvrige udgifter* og *Figur 8: Bevillings- og prognoseudvikling for øvrige udgifter* i udgiftsopfølgingsrapporten i Statens BI.

1.4 Negativ budgetkorrektion (udfyldes ved 1. og 2. udgiftsopfølgning)

I dette afsnit redegøres for udmøntning af en evt. negativ budgetkorrektion. *Tabel 19: Udmøntning af budgetkorrektion* i udgiftsopfølgingsrapporten i Statens BI angiver den forventede udmøntning af budgetkorrektionen. Selve budgetkorrektionen indarbejdes på hovedkonto XX.11.79, og vil fremgå i *Tabel 3: Bevillings- og udgiftsopfølgning pr. hovedkonto under delloft for drift*, samt i *Figur 13: Budgetkorrektion*.

Ministerområdet har adgang til at anvende en negativ budgetkorrektion i grundbudgettet, som modsvarer et forventet merforbrug på bevillinger med videreførselsadgang under delloft for driftsudgifter. Budgetkorrektionen anvendes, hvis ministeriet vil håndtere det forventede merforbrug på bevillinger med videreførselsadgang ved at realisere et tilsvarende mindreforbrug i løbet af året. Budgetkorrektioner kan således ikke anvendes mod forventning om merbevillinger eller dispensation til nettoforbrug af videreførsler. Det er ikke muligt at øge budgetkorrektionen efter aflevering af grundbudgettet.

Budgetkorrektionen udmøntes konkret ved at nedskrive prognosen på andre hovedkonti med videreførselsadgang, hvorved ministerområdets samlede prognose for året nedskrives. I afsnittet angives således, i hvilket omfang budgetkorrektionen er udmøntet, og forventninger til den restende udmøntning. Budgetkorrektionen skal være fuldt udmøntet ved udgiftsopfølgning 2. Ved udgiftsopfølgning 3 skal afsnittet ikke udfyldes, med mindre andet er aftalt med Finansministeriet.

1.2 Væsentlighedskriterier for afvigelsesforklaringer ved UO1

Boks 1. oplister de grundlæggende kriterier for udvælgelse af væsentlige afvigelser der skal forklares for hhv. delloft for driftsudgifter, delloft for indkomstoverførsler samt bevillinger uden for loft på koncernniveau.

Disse kriterier er forslag til grænser for, hvad der kan afvigelsesforklares i ledelsesberetningen, og der kan således internt på ministerområdet eller i dialog med Finansministeriet opstilles yderligere eller mere detaljerede kriterier for forklaringer.

Boks 1.2

Eksempler på væsentlighedskriterier for afvigelsesforklaringer ved UO1

	Forventet merforbrug for koncernen	Forventet mindreforbrug for koncernen
Delloft		
1. Delloft for driftsudgifter	Alt merforbrug samlet set for koncernen skal forklares.	Mindreforbrug på mere end 10 pct.
2. Delloft for indkomstoverførsler	50 mio. kr.	
3. Uden for loft		
3.1 Anlægsbudgettet		15. mio. kr.
3.2 Øvrige udgifter uden for loft		

Forventede mer-/mindreforbrug er differencen mellem finansårets bevilling i alt og den nyeste prognose for året. Disse fremgår i diverse tabeller i udgiftsopfølgingsrapporten i Statens BI. Forklaring på forventede mer-/mindreforbrug på koncernniveau angives i ledelsesberetningen.

1.3 Finansieringsforlag til forventet merforbrug under delloft for driftsudgifter

Jf. Budgetvejledningens pkt. 1.2.3 om den statslige udgiftskontrol skal ministeren træffe beslutning om at gennemføre foranstaltninger med henblik på at imødegå en forventet overskridelse af finansårets bevillinger på delloft for driftsudgifter.

I tabel 1.3 angiver ministeriet konkrete finansieringsforslag til et evt. forventet merforbrug på delloft for driftsudgifter. Dette kan eksempelvis være en forventet indskrænkning af aktiviteten, der udløser uforudsete merudgifter, en forventet tillægsbevilling eller en igangværende anmodning om dispensation til forbrug af opsparring.

Tabel 1.3
Finansieringsforslag (udfyldes manuelt)

	Beløb	Formål	Finansieringsforslag
Hovedkonto			
[Tekst]	[xx]	[xx]	[xx]

2. Bilag 1: Kontroller

I bilag 1 angives, at de påkrævede bevillings- og udgiftsmæssige kontroller i udgiftsopfølgningen er foretaget.

De bevillings- og udgiftsmæssige kontroller i **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.** sikrer, at opfølgningen er baseret på et konsolideret og retvisende grundlag. Kontrollerne vedrører datagrundlag for prognoser og afvigelsesforklaringer i Statens Budgetsystem (SBS) og Statens Koncern System (SKS), indtastning af bevillinger i Statens Bevillingslovsystem (SB) samt udgiftskontrol ift. redegørelse for afvigelser på koncernniveau.

I de tilfælde, hvor der undtagelsesvist er angivet et 'nej' i nedenstående **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.**, skal årsagen hertil angives i bemærkningsfeltet.

Boks 2.1 Kontroller udført af ministerområdet			
Sæt kryds		Kontrol	Bemærkninger
Ja	Nej		
		Datakontrol	[xx]
		Alle prognoser fremgår af SBS senest ved afleveringsfristen for udgiftsopfølgningen.	
		Alle prognoser er indlæst i SKS senest ved afleveringsfristen for udgiftsopfølgningen.	
		Der er indlæst prognoser for alle reserver, der forventes udmøntet	
		Alle mapninger/forbindelser af delregnskaber til de relevante underkonti er foretaget i SKS.	
		Bevillingskontrol	
		Udgiftsopfølgningen indeholder alene tillægsbevillinger, som er hjemlede, og hvor der foreligger aftale om finansiering med Finansministeriet. Alle TB-transaktioner, som er indarbejdet i udgiftsopfølgningen er registreret i SB.	
		Alle hjemlede tillægsbevillinger, herunder på aktstykke, er indbudgetteret i SB senest d. 12. april.	
		Nettoforbruget af videreførsler er nul eller negativt for bevillinger under delloftet for driftsudgifter eller svarende til det indbudgetterede / dispenserede nettoforbrug.	
		Ved samlede merudgifter i bevillinger under delloftet for driftsudgifter, er der anvist konkret forslag til finansiering inden for ministerområdet i Tabel 1.3	
		Lønsumsramme og låneramme forventes overholdt.	
		Udgiftskontrol	
		De væsentligste årsager til det identificerede mindre- / merforbrug for udgifter inden og uden for loft på koncernniveau fremgår af ledelsesberetningen.	

3. Bilag 2: Oversigt over hovedkonti

Bilag 2 indeholder talmateriale, og kan anvendes til at understøtte gennemgang og godkendelse af ledelsesberetningen.

Tabel B1 viser en oversigt over ministeriets hovedkonti (*trækkes fra SBS*), herunder finansårets bevilling i alt, nyeste prognose for året, realiseret forbrug år-til-dato (ÅTD) og differencen mellem nyeste prognose og finansårets bevilling i alt for den enkelte hovedkonto fordelt på de statslige dellofter.

Vejledning til at trække tabellen i SBS findes særskilte vejledninger til udgiftsopfølgning i SBS på Økonomistyrelsens hjemmeside.

Tabel B1
Oversigt over hovedkonti (trækkes fra SBS)

			REGN SKAB ÅTD	[+] Fi- nans årets be- vil- lin- ger i alt	Seneste godk.udg . Opfølg- ning	Afvi- gelse Udg.op følg- ning - Finans- årets bevill- inger
Delloft	Hoved- konto					
Delloft for driftsudgifter	xxxxxx	Navn på hoved- konto				
	xxxxxx	Navn på hoved- konto				
Delloft for indkomstoverførsler	xxxxxx	Navn på hoved- konto				
	xxxxxx	Navn på hoved- konto				
Uden for loft	xxxxxx	Navn på hoved- konto				
- heraf anlægsramme	xxxxxx	Navn på hoved- konto				
	xxxxxx	Navn på hoved- konto				
- heraf ledighedsrelaterede udgif- ter	xxxxxx	Navn på hoved- konto				
	xxxxxx	Navn på hoved- konto				
- heraf øvrige udgifter	xxxxxx	Navn på hoved- konto				
	xxxxxx	Navn på hoved- konto				
Samlet resultat						

